

Balma de la Pola

Mura

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Turó de la Pola
Emplaçament Al vessant de ponent del turó de la Pola.

Coordenades:

Latitud: 41.65424
Longitud: 1.96504
UTM Est (X): 413824
UTM Nord (Y): 4611905

Classificació

Número de fitxa 08139 - 77
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estil / època: Medieval Modern
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: No es conserven estructures d'habitatge.
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial Parc, 1997.
Accés Díficil
Ús actual: Lúdic
Titularitat Privada
Titular: Diputació de Barcelona. Rambla Catalunya, 126. 08029 Barcelona
Fitxes associades:
[Forats de la Pola](#)
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dt., 12/12/2006 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Cortés Elía, M^a del Agua

Descripció

La balma de La Pola és una cavitat d'una longitud considerable i bastant fonda que forma una cornisa important que protegeix l'interior, que està orientat a migdia. Té poques restes visibles, tot i que a la part superior del sostre de la balma queda alguna resta de probables murs de tancament i un fragment de mur. A l'interior hi ha la font de la Pola. Actualment s'utilitza esporàdicament com a zona de pic-nic de colles d'excursionistes que han disposat taules de ciment i pedra en un racó. Segons la documentació, sembla probable que en aquest indret hi hagués hagut una balma obrada important, ja que s'esmenta el mas de la Pola.

Observacions:

Es troba dins la zona del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

En les primeres dècades del segle XX alguns excursionistes i caçadors també van començar a fer aturada a la balma en els seus trajectes per la Serra de l'Obac. Un grup de caçadors, que pertanyien a la secció d'excursionisme de la Joventut Terrassenca, van decidir a finals dels anys 20 fer diverses obres de condicionament per tal que la font tingués aigua tot l'any i fer una zona d'esbarjo. Els impulsors van ser Valentí Rossinyol, conegut com el Tinet, en Pere Pallejà i en Hans Weichsel (mariner alemany que poc abans havia participat en la primera escalada oficial a la Castellassa de Can Torres). Es va demanar la col·laboració d'un paleta, en Puig, que va passar a ser conegut com "el paleta de la Pola"; els materials es van pujar en un ruc des de l'Alzina del Salari. Es va fer una cisterna interna i una pica externa a la font, una taula de pedra circular i més endavant dues més petites, així com un armari rebost encastrat on guardaven diversos estris, ja que els impulsors hi anaven sovint.

Fins a la Guerra Civil a la zona hi havia molts carboners que feien estades a les barraques que construïen escampades pels boscs de la zona, a vegades amb la família (com el cas d'uns valencians que es van fer amics del Valentí Rossinyol, el Tinet, un dels que va impulsar l'arranjament dels elements que s'hi van fer a la balma). Hi havia places carboneres per tot arreu i trien fum quasi contínuament, amb una producció molt activa.

L'obertura de la pista des de l'Alzina del Salari fins al coll de les Tres Creus va facilitar l'accés de persones, popularitzant-se el lloc, fins que amb la creació del Parc Natural es va prohibir l'accés rodat.

Història

El mas de La Pola apareix documentat per primera vegada l'any 1336 en un pergami del fons documental de la casa La Mata. El 1400 Ramon Sescomes prenia possessió del castell i terme de Mura després de comprar-ho a Martí l'Humà; aquest concedia en emfiteusi els masos de la Pola i la Rouriga (aquest darrer es trobava a la fondalada de la Porquerissa). Més tard, el 1423 els dos masos eren establerts per Joan de Peguera, gendre del ja mort Ramon Sescomes i administrador del castell i terme de Mura. El 1568 Joan Vall ven el mas de la Pola al senyor del castell de Mura, Bernat Peguera que el tornà a vendre el 1570. En els cens de població de 1592 ja no consta el mas de la Pola, probablement perquè ja estaria deshabitat. Encara surt esmentat el 1601 quan Francesc Vall ven el dret de cultiu del mas, junt als dels masos Rouriga i Ginebreda (APM, consuetada), cosa que ens fa pensar que en aquesta època ja no actuaria com a habitatge. No sabem si el mas de la Pola seria la mateixa balma, o si la balma seria utilitzada com a corral o dependència del mas. Probablement el mas es trobaria a prop de la font, de manera que la balma de La Pola tenia una utilitat

segura (Ballbé, 1997). Podia haver tingut una relació amb la torre de La Pola que seria un punt clau de control en una zona en que hi havia diferents masos habitats en l'època (la Pola, casa de l'Espluga, Rauriga, la Porquerissa) i un possible castell (Sapera). Tot i que són probabilitats no constatades arqueològicament, ell lloc va ser documentat i donat a conèixer per Antoni Ferrando (1983). La zona de Sant Llorenç del Munt és geològicament, de conglomerats calcaris, fet que ha propiciat una gran formació de cavitats càrstiques que es van formar a l'Eocè inferior. Moltes d'aquestes cavitats han estat utilitzades com aixopluc al llarg dels temps, essent una de les primeres tipologies d'habitatges de la zona molt freqüent al terme de Mura. Moltes d'aquestes balmes conserven elements arquitectònics afegits consistents en murs que tanquen l'obertura de la balma per ocupar l'interior. Algunes han acabat desenvolupant un habitatge complex com el Puig de la Balma o el Peric, mentre que d'altres tan sols tenien unes poques parets per fer funcions d'aixopluc de persones i animals. Sembla que aquest fenomen s'iniciaria en època medieval, tot i que seria necessària una recerca a fons per determinar els usos de cada una d'elles. Com a dada històrica cal recordar que el 1850 les coves i abrics naturals van ser tapiats per ordre del Capità General per posar fi als malfactors que trobaven refugi (Ferrando, 1993).

Bibliografia

FERRANDO I ROIG, A . (1983). El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Història i arqueologia vistes per un excursionista. Unió Excursionista de Sabadell.

Enllaços d'interès:

[Balma de la Pola](#)

